

V dnešní době sice pravda již přišla o svůj absolutistický status, ale stále se nevytratila jakožto pouhá iluze, strohá, posvátná, leč ujišťující. Existence pravdy je nutná z hlediska každého postupu, který se jí chce přiblížit. Jak předkládá John Austin, pravda ztratila svůj status *a priori*, svou pozici nedosažitelnosti ve prospěch funkčního způsobu zacházení s tímto konceptem. Mluvíme tedy o způsobech užívání pravdy, o tom, co někteří nazývají stanovením faktů podle principu verifikace, korespondence, shody, předmětu poznání a rozumnosti. Tyto pojmy vyznačují cestu lemovanou dvěma stezkami: scientismem nebo-li fyzikalismem a relativismem. Směr, který předstírá, že všemu rozumí a že vše je redukováno do elementárního či jednoduchého principu, nás děsí, protože mu to umožňuje mít vše pod kontrolou. Tento postoj je odpudivý svou nadřazeností, který zrazuje naši částečnou a prozatímní nevědomost, a pokud se spojí se strachem a únavou, která je výplodem náročného vědeckého bádání, žíví tak svými výstřednostmi relativistické teze vůči vědě, která se v tomto pojetí stává pouhým diskurzem, racionální a operativní přednáškou bez nepopiratelné návaznosti na riskantní podniky a tlaky, lobby, ideologie, přesvědčení a zájmy. Pravda je v takovém pojetí podmíněna způsobem svého užití.

Pokud mluvíme o umění a poezii, Paul Valéry ve své zahajovací konferenci na Francouzské koleji hovořil o způsobech užívání pravdy a zmínil zákon nabídky a poptávky, což bylo zdrojem pobouření pro Simone Weilovou. Husserle, stojící tváří v tvář relativismu hodnot, který je vzdálený hodnotám vědeckým Henriho Poincarého a ještě vzdálenější hodnotám víry, ve svém díle *Křisis* vyjadřuje obavy, že věda opustila řecký ideál „theoria“ a nahradila jej účinnými technikami teoretickými, které se však nezabývají pravdou jako takovou.

Přestat hledat absolutní pravdu ve prospěch částečného a operativního přístupu k faktům vede ke zřeknutí se vědeckého diskurzu, který zaujímá vševědoucí pozici a který vyplňuje prostor, ze kterého bylo vyhnáno náboženství. Je tedy potřeba si připustit, že přesnost není totéž co pravda, jak předkládá Eugène Delacroix.

Příkladem můžou být přírodní vědy, kdy v tomto stádiu postačí upozornění na fakt, že tento realistický postoj plný tajemství není ani stabilní, ani pohodlný. Taktový postoj vlastně přináší na jednu stranu nebezpečí, že zastřeme samotnou pravdu bytí v své celé šíři, a to detailní a precizní analýzou faktů, na druhou stranu tak riskujeme, že zapomeneme na to, že vědecké fakty jsou postupným přibližováním se pravdě, která je získávána za pomoci metody pokusu a omylu.